

VALTIONEUVOSTON PÄÄTÖS: TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN OIKEUTTAMINEN TOTEUTTAMAAN VALTION PÄÄOMASIOITUSYHTIÖITÄ KOSKEVAT YHTIÖJÄRJESTELYT SEKÄ VALTION VASTIKKEETON PÄÄOMASIOITUS SUOMEN TEOLLISUUSSIJOITUS OY:ÖÖN LUOVUTTAMALLA VALTION OMISTUKSESSA OLEVAT BUSINESS FINLAND VENTURE CAPITAL OY:N OSAKKEET VALTIOLTA SUOMEN TEOLLISUUSSIJOITUS OY:LLE

1. Johdanto

Suomen Teollisuussijoitus Oy on Suomen valtion kokonaan omistama erityistehtäväyhtiö, joka kuuluu työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalaan ja omistajaohjaukseen. Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelman mukaan valtion kotimaista pääomasijoitus- ja yritysrahoitustoimintaa tehostetaan keskittämällä Business Finland Venture Capital Oy, Oppiva Invest Oy ja Ilmastorahasto Oy osaksi Suomen Teollisuussijoitus Oy:ta. Yhtiöjärjestelyt edellyttävät lainmuutoksia, joista valtioneuvosto antoi eduskunnalle hallituksen esityksen 5.9.2024 (HE 86/2014). Eduskunta on hyväksynyt yhtiöjärjestelyn edellyttämät lait ja ne on vahvistettu 17.1.2025. Lait saatetaan voimaan valtioneuvoston asetuksella 30.5.2025.

Jatkossa valtion pääomasijoitustoimintaa toimeenpanee Tesi-konserni. Emoyhtiö Suomen Teollisuussijoitus Oy (Tesi) jatkaa toimintaansa markkinaehtoisesti. Tytäryhtiö Teollisuustuki Oy (Teollisuustuki) puolestaan keskittyy valtioneuvoston sisällävän rahoituksen nykyisen salkun hoitamiseen sekä mahdollisesti uuden valtioneuvoston sisällävän rahoituksen myöntämiseen. Teollisuustuki muodostetaan Business Finland Venture Capital Oy:n (BFVC) pohjalta kuitenkin siirtäen BFVC:n markkinaehtoinen rahoitustoiminta emoyhtiö Tesiin osittaisjakautumisella. Ilmastorahasto Oy:n (IR) ja Oppiva Invest Oy:n (OI) varat ja sitoumukset siirretään Tesiin absorptiosulautumisella 31.5.2025.

Uudistuvan Tesin tehtävänä on edistää erityisesti suomalaisten yritysten pienten ja keskisuurten yritysten kasvua sekä uudistaa suomalaista teollisuutta ja elinkeinorakennetta. Tarkoituksena on lisäksi vauhdittaa uusiin teknologioihin ja vähemmän ympäristöä kuormittavaan ja kestävään elinkeinotoimintaan siirtymiseen liittyviä investointeja Suomessa sekä kehittää pääomasijoitusmarkkinaa ja korjata yritysten rahoituksen tarjonnassa esiintyviä puutteita.

Tesi toimeenpanee talouspoliittisen ministerivaliokunnan 25.2.2025 puoltamaa sijoitusstrategiaa. Tesillä on jatkossa vahvempi teollisuuspoliittinen rooli, sijoitusten koko ja suorien sijoitusten määrä kasvaa. Toimintaa kohdennetaan TEM:n hallinnonalan yhteisille strategisille kohdealueille. Tesi edistää mm. investointeja ja vientiä sekä teknologian kaupallistamista ja skaalaamista. Tesi on käynnistänyt myös uuden yhteensä 300 miljoonan euron suorasijoitusohjelman vuosille 2025–2027 (hallituksen kevään 2024 kasvuriihi), jossa vauhditetaan yhtäältä teollisen mittakaavan investointeja ja toisaalta teknologiayritysten skaalausvaihetta. Tesi sijoittaa alueille, joissa on markkinakapeikko ja jotka ovat yhtiön uuden sijoitusstrategian tavoitteiden mukaisia. Tesin sijoitusten kohdentumista ohjaa myös ministeriön hallinnonalan toimijoille asettamat yhteiset strategiset kohdealueet kasvun ja tuottavuuden vahvistamiseksi Suomessa (esim. energia- ja vähähiilisyys, kaksikäyttö ml. puolustus ja turvallisuus). Tesi sijoittaa markkinaehtoisesti pääomasijoitusrahastoihin ja suoraan kohdeyrityksiin. Lähtökohtana on, että jatkossa puolet uusista sijoituksista on

suorasijoituksia ja puolet rahastosijoituksia, mutta jako voi markkinatilanteen mukaan poiketa suuntaan tai toiseen.

Talouspoliittinen ministerivaliokunta linjasi 21.5.2024 valtion pääomasijoitustoiminnan tehostamiseksi osana hankkeen valmistelua, että Ilmastorahasto Oy:n (IR) ja Oppiva Invest Oy:n (OI) toiminnot ajetaan alas ja yhtiöt sulautuvat Tesiin osana tulevia yhtiöjärjestelyjä. BFVC:n osalta linjattiin, ettei sen toimintaa jatketa nykymuotoisena. Yhtiön markkinaehtoinen salkku ja osa varoista siirretään emoyhtiö Tesiin ja valtiontukea sisältävä sijoitussalkku ja osa varoista jää BFVC:hen, josta muodostetaan Tesin tytäryhtiö Teollisuustuki.

Eduskunta on osana hallituksen esityksen käsittelyä ja lakien hyväksymistä ilmaissut tahtotilansa tulevien yhtiöjärjestelyjen toimeenpanosta valtion pääomasijoitustoiminnan tehostamiseksi ja kokoamiseksi Tesi-konserniin. Lakien mukaan jatkossa valtion pääomasijoitustoimintaa harjoittaa markkinaehtoisesti Tesi ja valtiontukea sisältävää toimintaa harjoittaa Tesin 100%:sti omistama tytäryhtiö Teollisuustuki, joka muodostetaan nykyisen BFVC:n pohjalta siten, että BFVC:n markkinaehtoiset sijoitukset ja osa varoista siirretään Tesiin ja valtiontukea sisältävä salkku ja osa varoista jää BFVC:hen eli tulevaan Teollisuustukeen.

Euroopan komission päätös koskien muun muassa sitä, ettei kysymyksessä olevien yhtiöjärjestelyjen toimeenpanoon liity Tesille kohdistettua valtiontukielementtiä, on edellytys yhtiöjärjestelyjen toimeenpanolle. Komission asiaa koskeva päätös on saatu ministeriöön 19.5.2025. EU:n komission notifikaatiopäätöksen mukaan Tesin toiminta ei sisällä valtiontukea, koska yhtiötä rahoitetaan markkinaehtoisesti, koska sen toiminta on eriytetty valtiontukea myöntävästä tytäryhtiöstä Teollisuustuki Oy:stä, ja koska sen toiminta on markkinaehtoista.

2. Esityksen pääasiallinen sisältö

Valtioneuvosto oikeuttaisi työ- ja elinkeinoministeriön toimeenpanemaan Ilmastorahasto Oy:n ja Oppiva Invest Oy:n absorptiosulautumisen Suomen Teollisuussijoitus Oy:öön kaikkine sitoumuksineen ja varoineen sekä toimeenpanemaan Business Finland Venture Capital Oy:n osittaisjakautumisen ja -sulautumisen Suomen Teollisuussijoitus Oy:öön BFVC:n markkinaehtoisen pääomasijoitustoiminnan osalta.

Lisäksi valtioneuvosto oikeuttaisi työ- ja elinkeinoministeriön tekemään vastikkeettoman pääomasijoituksen Tesiin siten, että valtio luovuttaisi kaikki sen omistuksessa olevat BFVC:n osakkeet Tesille. Tämä tapahtuisi tekemällä vastikkeeton pääomasijoitus Tesin sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon.

TEM voisi tehdä yhtiöjärjestelyjä koskevat päätökset valtioneuvoston yleisistunnon oikeuttamista koskevan päätöksen jälkeen siten, että yhtiöjärjestelyjen voimaantulo määrättäisiin ao. päätöksessä tapahtuvaksi viipymättä lain voimaantulon jälkeen eli 31.5.2025 sekä siten, että valtion vastikkeeton pääomasijoitus Tesin sijoitetun vapaan oman pääoman -rahastoon (SVOP -rahasto), jolla luovutettaisiin valtion omistamat BFVC:n osakkeet Tesille, määrättäisiin tapahtuvaksi BFVC:n osittaisjakautumisen jälkeen 31.5.2025. Valtioneuvoston yleisistunnon antaman oikeutuksen perusteella työ- ja elinkeinoministeriössä omistajaohjauksesta vastaava ministeri allekirjoittaisi valtion puolesta osakkeiden luovutuskirjan. BFVC Oy jatkaa valtiontukiehtoista toimintaa Teollisuustuki Oy:nä.

Valtioneuvoston asetus Suomen Teollisuussijoitus Oy -nimisestä valtion kokonaan omistamasta valtionyhtiöstä on tarkoitus antaa kesäkuun aikana. Asetuksessa säädetään muun muassa Euroopan unionin valtiontukisäännösten edellyttämästä

ristiinsubventiokiellosta markkinaehtoisen Tesin ja valtiontukea sisältävää rahoitusta hallinnoivan ja myöntävän Teollisuustuen välillä.

3. Esityksen tavoitteet ja vaikutukset

Esityksellä ei ole vaikutuksia valtion talousarvioon.

Esitys toimeenpanee hallitusohjelmaa sekä liittyy 17.1.2025 vahvistettujen ja 30.5.2025 asetuksella voimaan saatettavien lakien toimeenpanoon. Jatkossa valtion pääomasijoitustoiminta olisi keskitetty Tesi -konserniin, mikä tehostaisi toimintaa (operatiivisen toiminnan säästöt) ja yhdenmukaistaisi omistajaohjausta.

4. Lisätietoa

Vaihtoehtoiset toteutustavat

Aikaisemmin esillä ollut apporttivaihtoehto ei ole mahdollinen osakeyhtiölain puitteissa, sillä BFVC:llä eli tulevalla Teollisuustuella ei ole mitään rahallista arvoa emoyhtiö Tesille, vaikka BFVC:llä on selkeästi rahallinen arvo kolmansille osapuolille. Asia johtuu EU:n valtiontukisääntelystä ja Euroopan Komission notifikaatiopäätöksestä, jossa ns. ristiinsubventiokiello merkitsee sitä, ettei markkinaehtoisen yhtiön (Tesi) ja valtiontukea sisältävää rahoitusta hoitavan yhtiön (BFVC/tuleva Teollisuustuki) välillä voi olla vastikkeetonta varainsiirtoa. Siten Tesi ei voi saada osinkotuloa Teollisuustuesta, eikä mahdollisia pääomapalautuksia. Tämän takia BFVC:llä/Teollisuustuella ei ole mitään rahallista kirjanpitoarvoa Tesille (yhtiön tilintarkastajan näkemys). Tämän johdosta BFVC:n/tulevan Teollisuustuen osakkeiden siirto valtiolta Tesille tehdään vastikkeettomana pääomasijoituksena apporttijärjestelyn sijasta.